

Aby rozpocząć lekturę,
kliknij na taki przycisk ,
który da ci pełny dostęp do spisu treści książki.

Jeśli chcesz połączyć się z Portem Wydawniczym
LITERATURA.NET.PL
kliknij na logo poniżej.

Katarzyna Krenz
z nieznajomą w podróży

Tower Press 2000

Copyright by Tower Press, Gdańsk 2000

Droga A.

Pytasz, skąd ten mój późny debiut?

Widzisz, zawsze lubiłam pisanie, chociaż, przyznaję, nie każde. Bo na przykład już sama myśl o prowadzeniu dziennika wydaje mi się nużąca, nie tylko jakieś opisy czynności i ciągi następstw, które z upływem czasu i tak przecież zmieniają się w zapomniany szyfr. Właściwie mogę powiedzieć, że to z powodu przemijania nie lubię faktów i dat, cudzych i własnych. Wiem dobrze, że zarówno czas, jak zdarzenia – przynajmniej w moim przypadku – i tak zawsze robią, co chcą, niby moje, a doskonale sobie radzą beze mnie: zdarzają się, mijają, przechodzą do kronik rodzinnych albo znikają w piaskach niepamięci, jak ćmy opalając sobie skrzydła w płomieniach przeszłości.

A wiersze to takie pisanie do siebie. Czas nie goni, zdarzenia nie zobowiązują. Lubię przyglądać się życiu, kiedy ono o tym nie wie. Lubię to, co pomiędzy – podszewkę świata. Skrzętnie zgarniam zamglone ulotności słów i dni w poczuciu, że jeśli ich zaraz nie opiszę, to nie tyle przeminą, ile zwyczajnie nigdy się nie staną.

Więc dlaczego dopiero teraz? No cóż, potrzebowałam czasu i paru wydarzeń, żeby mieć o czym pisać.

Pozdrawiam

K.K.

© Katarzyna Krenz i Tower Press 2000

Opracowanie graficzne: *Tomasz Bogusławski*

Redakcja: *Antoni Pawlak*

Korekta: *Barbara Bukowska-Przychodzeń*

ISBN 83-87342-22-X

Druk: Drukarnia „Stella Maris”

80-822 Gdańsk, ul. Rzeźnicka 54/56

tel. 769 45 54, fax 769 45 04

tel. 769 45 57 - 59

Tower Press, Gdańsk 2000

muzyka godzin i pożegnań

Życie tylko moje

Z pyłkiem w oku
z ością w gardle
z drzazgą za paznokciem
z kulą u nogi
z kamieniem w sercu
    ze skrzydłami u ramion
    od czasu do czasu –
idę.

W burzy mózgu
w wirze żołądka
w drzeniu palców
w ciszy powiek
w nurcie krwi
    w umieraniu duszy
    z niepewności –
żyję.

Śpiące dziecko
umyta podłoga
zapach chleba
dzwonek do drzwi
i budzik nastawiony na
    życie zaczęte jak list
    niedokończone –
jestem.

Maski

Maska – kształt twarzy
maska przyrosła do skóry
druga twarz zamiast twarzy
z gipsu układów
z piasku gniewu
z wody przebiegłości –
szminka dla niepoznaki.
Oklaski, ukłony, kwiaty
odurzający zapach pudru i sukcesu.
Przez maskę nie przenika
światło ani tlen, dźwięk
odbija się echem o martwą powłokę.
Jeszcze trochę szminki – jak cicho.

Zielony zapach maseczki
spod powały strychu –
twarz starej zielarki
pomarszczona jak liść
strącony szelestem jesieni.
Węzły palców przesypują
młodość łąki, która dopiero
w zimowej śmierci staje się
glejtem wiecznego trwania
dla twarzy z maturalnej fotografii
dla twarzy z brzoskwini i aksamitu
twarzy za wszelką cenę, za –

Po dwudziestu minutach
maseczkę zmyć letnią wodą.

Taniec na linie

W białym pokoju białe narodziny
białe prześcieradła owijają nagie dziecko
białe źrenice spoglądają na biały lakier drzwi
za którymi jest cały świat

W białym pokoju biała śmierć
biały fartuch znika za białym parawanem
białe powieki spoglądają na biały lakier drzwi
za którymi już tylko czarny wir

Między białym pokojem a białym pokojem
rozpięta wiotka linka mojego życia
które pozbawione ptasich skrzydeł
które odarte z przylgnięcia do ziemi

wisi w powietrzu na cienkim włosku niepewności

Genealogia

... śnieg sypie już siódmy dzień
białym snem śpi ziemia łagodna
prababka Eugenia rodzi dziecko
dom czuwa w napięciu wsłuchany w jej krzyk
noc z wolna odchodzi wąwozem cienia –

... czarna zasłona, nikt nie czuwa
świat jest, choć czerń nie istnieje
babka Aniela rodzi dziecko
z nieszczęlnego zegara wyciekają minuty, minuty
tworząc zawiły deseń na dywanie z Odessy –

... obrączka ślubna na stoliku pod lustrem
kobieta nieruchoma przy oknie
cisza za jej plecami pusta i nieobecna
wiatr za kratą wieje już siódmy rok
uprane prześcieradła szarpie na strzępy –

.....

... deszcz wypłukuje z ciemności nocy
lekką pajęczynę młodego dnia
moje dziecko urodzi się jutro –

Spojrzenie

Nie chcę spojrzeć prawdzie
w jej siwe oczy, które widzą
które wiedzą, które gdybym zapytała
powiedziałyby wszystko.
Dla mnie za wiele.

Więc ukrywam przeszłość
w muszlach słów nieszczerých
ze strachu
przed nocą bezsenną
która zabije –

I powlekam miejsca bezbronne
skorupkami gestów
z nadzieją
że zatrą kontury zbyt bolesne
by ich dotykać –

Więc owijam wyobraźnię
szalem wizji senných
z wiarą, że staną się
prawdziwym życiem
zamiast –

I okrywam ciało
szmatami tego świata
przerażona
że mej nagości nic okryć
nie zdoła –

Zasłaniam oczy
cieniem innych światów
w ucieczce
przed moim własnym światem
który –

już nie pamiętam
jaki jest naprawdę

Stara recepta

Na balię z praniem w łazience
na garnek z przypalonym mlekiem
na kubek z kawą rozlaną przez nieuwagę
na inkasenta z rachunkiem u drzwi
na ból duszy i łokcia przed deszczem

weź

kilka drzeń trawy płowej
dwie garści ptasiego lotu
trzy kłębki chmury
z nieba wysokiego
i jeszcze
kropel deszczu
odmierz pięć

nasyp
nalej
zaparz
pod przykryciem
odstaw

pij trzy razy dziennie
w ciszy przymkniętych powiek
i nie zapomnij, że ciasto
wstawiłaś do pieca

Widok z kuchennego okna

Okno w ramiona z drewna
błękitny pejzaż bierze
szybkami chwyta błyski słońca
szklanymi oczyma sennie się wpatruje
w szkliste cienie nocy
światy dalekie dorzuca hojną ręką
w jednostajność życia
pozwalając mi jak siostrze
oddychać deszczu księżycą pełnią

Podłogę szoruję
w takt pędzącej chmury
kroję ciasto na makaron
uderzeniem gromu i wichury
rozwieszam pranie na strychu
mokrymi rękami wyzymając
deszcz i mydliny, wieczorem
gotuję budyń waniliowy dla dzieci
na pogodę i nowego dnia radość

Śnieg sypie ciszą za oknem
na stole kładzie śnieżny obrus
milczenie płatkami srebra i platyny
powoli osiada na dachu
nie czekając, aż wiatr
rozepnie miłość na gałęziach
i wyplącze zające z matni strachu
życie płynie białą gęsią po niebie
za świeżo umyтым oknem

W poczekalni

Zdrowy ząb to podstawa
prawidłowa higiena jamy
ustnej –
racjonalne odżywianie
i koniecznie
wody fluorkowanie

Siedzę, stoję w kolejce, czekam
urodziła mnie matka
babka za rączkę do przedszkola
co rano prowadziła
w poczekalni zaduch i tłum
wszyscy chorzy, taka woła Boża

Mam nogi, ręce, zęby, oczy
w skroniach na alarm bije puls
serce mało z piersi nie wyskoczy
nie chcę tu być, chcę do domu,
trzeba jeszcze obiad ugotować
już czwarta, ach, jak ten czas leci

Znowu dziura w zębach do łatania
i ząb chory śnił się na chorobę
za oknem pada deszcz
a ta osoba w poczekalni to ja
dziwny zbieg okoliczności
i żywy przypadek

Trawy na wydmach

Przestrzeń i dal
zatrzepotały skrzydłami
odlatując
w przestrzeń
w dal
prosto przed siebie
z ptakami

a ja

bezkrzydła istota
siedzę nad brzegiem morza
czekam, aż wyrosną mi skrzydła
i moje oczy poszybują w dal
i moje serce popłynie w przestrzeń
i moje ciało oderwie się
od mego ciała –

obok mnie
na wydmie podmytej falami
rozsiadła się wygodnie
mleczna mgła
piana mglista –
falbaniaste halki
uszyte z morskiej piany

mgła z mleka i koronek
która zamknęła mi
ostatnie wyjście z portu

przez szczeliny palców
z szelestem przesypuję
szum morza

Noce i dni

Paciorki dnia i nocy
nawlekam na splot warkocza
deszcz liryką pachnie przed wieczorem
w białych firankach wiatr
i gwiazda zaplątana –
marzenie jak płowa chmura

Zsuwam się ze schodów
godzin bezpowrotnych
połamane stopnie ranią bose stopy
uschnięty badyl w doniczce
całym światem moim – życie
odgarnia mi siwy kosmyk z czoła

Przygoda

nagle
wczoraj wieczorem
przyleciały do mnie
smutne duchy
i zabrały mi duszę

stało się to tak szybko
że nie zdążyłam pomyśleć
o sprzedaniu jej diabłu
ani o wezwaniu na pomoc
mojego anioła stróża

Dzień w ...

Wstajemy razem, dzień i ja
spojrzenie w lustro jedno czy dwa
wędruję niespiesznie po mapie zmarszczek
może poczekać, może nigdzie dziś nie iść
czas gna, pędzi po drabinie godzin
może mi się uda zostać nieco w tyle
nie muszę biec jak dzień co za dniem goni
nie, ja przecież nic nie chcę od nich
wolę zaczekać na telefon albo na cud
które, jeśli są godne mnie
zapewne nigdy się nie zdarzą

* * *

próbuję zasnąć
to jedyny sposób
by uciec od tykania zegara

refren świtu mnie budzi
więc jednak –

znowu mi się udało
zgubić parę godzin
na bezdrożach nocy

* * *

oddycham miarowo
szukam niespokojnie
biegnę na oślep

rzeka płynie ku morzu
którego nigdy w życiu
nie zdoła zaspokoić

Futerały

Ciało
futurał na myśli
oaza ciepła
dla życia
które szumi
jak imbryk z wodą
na gazie

Drzewo
nagi futerał
wieko fortepianu
zatrzaśnięte
nieoczekiwanie
w listopadzie
bez pożegnania

W kinie

gorzki migdał smutku...

nagle czyjeś życie
przychodzi do mnie
naprawdę
staję się kimś innym
tak bardzo chcę nim być

*gorzki migdał smutku
na fajansowym talerzyku...*

staję się kimś innym
słowa, gesty, spojrzenia
układają się w całość
która oby była mną
a nie jest –

*gorzki migdał smutku
na fajansowym talerzyku
w pokoju o zmierzchu...*

Jeszcze o odchodzeniu

umieram każdego dnia
a jednak jestem

niosąc w dłoniach zapomniane noce
ciągnąc za sobą wygasłe marzenia
dźwigając walizy pełne tego, co było

wieczorem zbieram skrzętnie
okruszki minionego dnia
w oczekiwaniu na jego ostatnie słowo

w końcu to dzień umiera
a ja, spokojna o przeszłość
odchodzę ku następnym dniom

Perspektywa

Potrzebuję miary
pionu i poziomu
złotego podziału świata
który wokół mnie
który we mnie

Szukam igły kompasu
punktu odniesienia
dla bólu snu tęsknoty
którymi oddycham
każdego dnia każdej nocy

Pragnę gniazda zawieszonego
pomiędzy niebem a ziemią
między grawitacją a lotem ptaka
skąd byłoby widać jak na dłoni
wszystko i nic – aż po horyzont

cisza u podnóża góry

Pożar

wśród nocnej ciszy
ogłaszam ciszę nocną
od dwudziestej drugiej
wieczorem
do szóstej rano
cisza
jak makiem zasiał
cisza snu i snów
cisza zjaw
i niemych głosów
jak cicho
noc zapomniała
o pożarze
który spopielił dom
za dnia
już cicho
tylko ptaki nie śpią
bezsenne niczym wieczność

Koniec lata

długie cienie sosen
kładą się czerwienią
na moich stopach

z ciepłego piasku
wybieram kamyki
kamienie, ciche kamienie
które leżą rozrzucone
bez myśli, życia
bez cienia wątpliwości
krzty zniecierpliwienia
i pytań egzystencjalnych
o smutek i sens –
ale za to trwają
istnieją naprawdę
nie umierają
są z kamienia

Nie oglądaj się teraz

dwanaście lat
odchodzę od siebie
chcę zrozumieć
kim byłam
wtedy

dwanaście miesięcy
biorę pod zastaw
tyle mi trzeba
by dojrzeć do zrozumienia
tego co było

dodaję zgubione dni
do minionych lat
dzielę odejmuję
gubię się w rachunkach
wciąż zaczynam od nowa

Siostry

nigdy
nie jestem
sama ze sobą
w pokoju

zawsze jestem
sama ze sobą
w każdym miejscu
mojego życia

we dwie łatwiej dźwigać ciężary

Kartoteka

Odciski palców w segregatorze
argentyńskiej policji
nie wróciły wraz ze mną
z dalekiej podróży.
Odeszłam stamtąd bez śladu –
swój ślad zostawiłam w obcych rękach.

Kliska rentgena wyjęła ze mnie
mój kształt od stóp do głów –
ość ryby białą i przenikliwą.
Teraz jestem idę stoję
prześwielona na wylot –
nie mam już nic do ukrycia.

Kwit z pralni to także
dowód na istnienie.
Data – mój własny czas.
Podpis – tożsamość ciała
za kurtyną martwej litery alfabetu.
Wracam we wtorek o siódmej.

Śmiech Sary

wierzysz?
nie wierzę

spróbuj
nie mogę

a może?
może...

dlaczego się śmiejesz?
.....

* * *

Po przebrzmiałym bólu
zostaje nieme widmo
rozjątrzona rana
nie bólu samego
lecz tego krzyku
jęku bezwiednego
i zawrót głowy
wciąż wiruje
gwiazdami przerażenia
że to aż tak –

Świt.
Smuga światła
przenika przez
cienką warstwę skóry.
Długim korytarzem
nadchodzi
cisza. Spokój
powiek i dłoni
gładko ułożonych
na świeżym prześcieradle.

Śniadanie

W kęsie berlińskiego chleba
ziarno żyta i kamień
tuż obok siebie
spotykam je razem
popijam kawą z mlekiem
jem, piję, myślę o kamieniu
jak nigdy nie myślałam
o chlebie

Kamienny chleb
piekarze z kamiennego miasta
upieką nad ranem
żarna mielą kamienie
jednym i tym samym się stając
ziarno – gdzie jest ziarno
na kromkę chleba
do mojej porannej kawy

Mimikra

Siadam na krześle
czuję jego kształt
anatomię małej litery h
kolejne wcielenie
wiotkich włókien
zawiłych sęków lasu
które dawno temu
były koroną pniem
siecią korzeni
płynących na połów
które śniły sen
o czterech porach
każdego roku

Wtapiam się w krzesło
przywieram plecami
do oparcia
wrastam czterema nogami
w podłogę

Znikam w ciszy słów
nigdy niewypowiedzianych
za parawanem czynów
których historia
już tylko milczeniem
ludzie przechodzą obok mnie
ten i ów przysiądzie na chwilę
albo kopnie nogę krzesła
odsuwając je ze swej drogi
bez namysłu niecierpliwie

Ja – krzesło. Ja na krześle.
Jestem krzesłem.

Suita na jeden głos

dźwięki
które grały w nas
wczoraj
opuściły mnie
ciebie

pozostało echo

obrazy
które były
już tylko były
choć w tobie
we mnie

blisko, by ranić

świat
opuszcza nas
na zawsze
w pętli minut
zaplątany

nieżegnany

noc
zastaje mnie
z pustymi rękami
noc mnie wita
pustymi snami

cisza

Ostatnia rozmowa

mówisz
patrzę słucham

twoje dłonie
drżą
na białym płótnie
rozstania
na które pada
cień
oddalenia

placzę
wstajesz odchodzisz

Oni

łuk pochylonej szyi
nad morzem spokoju
oczy przysłonięte
pajęczyną miłości

jej ciało śpiewa

napięta cięciwa karku
nad gardłem pełnym gniewu
powieki zatrzaśnięte
na decyzji ze stali

jego ciało niesie krzyk

ramiona dają schronienie
odtrącone
ramiona prężą się
do skoku tygrysa

ona
której ciało śpiewa
on, którego
ciało krzykiem zabija

kobieta i mężczyzna
stworzeni dawno temu
na obraz
i podobieństwo

Rzeźbiarz

pamięci E. R.

Nie zdążyłam
powiedzieć
że świat to forma
barok myśli i barwy
wielość niejednostajna
i nieograniczona
z płynną lawą
w środku

Nie zdążyłam
napisać
glina jest tak po prostu
nie mówi, nie myśli
to ty dodajesz jej
znaczenia
i treści
swoją ręką

Nie zdążyłam
wrócić
podumać
dopić herbaty
wysłuchać do końca
powiedzieć do widzenia
a teraz już
żegnaj

Rocznica

Szary płaszcz na wieszaku
z pomiętą chustką do nosa
w prawej kieszeni
zapach?
tak, zapach trwa dłużej
niż pamięć, ciało
niż twoje życie –
smużka wody kolońskiej
gałązka lawendy
przewiązana wspomnieniem
aptecznej woni
mieszanki kropli na serce
na nerwy
i na ból żołądka

wtulam twarz w szary zapach
to było tak dawno
to było tak niedawno

24 podróże z życia kobiety

Z wizytą u pewnego filozofa w Królewcu

Siadywał na tym samym krześle
zawsze na tym samym
podobno widziano
jak chadzał na spacer
codziennie o tej samej porze

Wypowiadał swoje myśli ze spokojem
jaki przystoi filozofom
z pomocą słów budował mapy kosmogonii
wyznaczając wektory rozsądku
są na to świadkowie

Podziwiał wszechświat
który przychodził do niego
jak góra do Mahometa
no ale skoro, jak wiadomo, on
nigdzie i nigdy się nie wybierał –

W Królewcu zamknął istotę rzeczy
chmury rozpędzone na wietrze
seledyny wiosny, letnie kalendarze
jesienne święta winobrania
i zimę za zimą coraz starszych gości

Żył na wyspie obiadów o tej samej porze
w kropli spokoju na dnie wulkanicznego wrzenia –
ten sam dom, życie jedno wciąż
ten sam rytm, sny wciąż te same
miejsce – jego zawsze, jego tu i teraz

Noc w Berlinie

Cienie chmur na ulicach nocy
deszcz rozmył ślady ostatnich pożegnań
stare pianino, błysk saksofonu w tle,
pędzą pasażami jesiennego wiatru.

Nie pamiętam, dokąd miałam iść
jak tu pamiętać, skoro dojdzie do celu
ma nastąpić lub nie w przyszłości
której jeszcze nie ma.

Stałam w deszczu. Nie wiem.
Noc. Była chyba noc. Jesień.
Nie pamiętam. Dźwięk saksofonu.
Muzyka. Przebłysk bólu. Tak. Nie.

Pamiętam. Jestem sama.

Proust

Nigdy nie był kucharzem
w cukierni nie terminował
lecz on jeden znał ten zapach
na pamięć – magdalenka
pachniała kruchym ciastem
laską wanilii i migdałem

on umiał pamiętać
pod szkła soczewkę
każdą kroplę czasu kładł
ja także pamiętam
choć nie wiem jak
i tylko ta muzyka
co smaków dotyków
akordem powraca
bolesnym refrenem
dlaczego nie milknie
dlaczego wciąż gra i gra
a każdy jej ton
jak sopleł chłodny jak łąza

nie, nie był kucharzem
w cukierni nie terminował
a jednak tylko on znał
ten zapach na pamięć –
magdalenka pachniała
kruchym ciastem i migdałem

Kawa po wiedeńsku

Świt spędzę oparta o białą balustradę mola
potem wrócę do domu na poranną kawę
wystarczy fotografia i płynny ruch smyczków
zapach kawy, ach, aromat, gdzież on się podział

Nie pójdę do biura, nie ma już dla mnie pracy
puste godziny gradem gołębic piór
opadną u mych stóp na bruk, oniemiałe
nie wrócę znikąd zatłoczonym autobusem
bo mnie już nigdzie nie ma, nie ma
nawet śladu moich butów na schodach

Czas pomyśleć o nowych śladach dla życia
ale zanim, ale najpierw, ale teraz
spokojnie poczekam na następny ranek
i w takt na trzy czwarte zaparzę ci kawę

Zima na wsi

Domy unoszą się na falach ośnieżonych wzgórz
spływają łagodnie w doliny spadzistymi dachami
pod dymiącym żaglem płyną prosto do nieba
i kołysząc się na nagich gałęziach grudniowej zadymki
marzą o wiosennych roztopach w sepii i akwamarynie –

gdy śniegi zejda w koryta rzek, w niecki jezior
i napelnią misę chmur ciepłym deszczem
domy uniosą się na falach młodych wzgórz

Sen o Florencji

Śniło mi się, że wróciłam
do kamiennego domu w dolinie Arno
do domu o otwartych oknach w upalny poranek
a może to był parny wieczór
firanka poruszana lekkim wiatrem
tańczyła bezgłośny taniec
wprawiając w ruch kolumny cyprysów
owijając się wokół piniowych parasoli

W kuchni domu z kamienia
na powrót gospodarza, na mój powrót
martwa natura czekała nieruchomo:
bochenek chleba, nóż, butelka chianti
ukośne cięcie słońca, szklanka z matowego szkła –
i nic, tylko cisza parnego poranka ze snu
a może upalnego wieczoru cisza
mościła sobie gniazdo w moim milczeniu

Dworzec w Nowym Jorku

Central Station to podobno dzieło architekta
które istnieje naprawdę
ale jest tak daleko, że trudno mi sprawdzić
czy ludzie (i ten architekt) nie kłamią
to ponoć splot słoneczny całego układu
królowa matka w plastrze bez geometrii
oko dinozaura w ciebie atlantyckiego cyklonu

Gąsienice pociągów giną w dymie i mgle
mówiono mi, że odjeżdżają w nieznanym kierunku

Spacer w Kew Gardens na wiosnę

Dobrze jest nie być tu i teraz
tylko gdzie indziej
i dawno temu
albo gdzie indziej
i może jeszcze kiedyś
wówczas
nie trzeba żyć po kolei
mogę wybrać
więc wybieram –
na początek miejsce
i czas: ogród w Kew
późny kwiecień
hiacynty w trawie
łany żonkili wokół
w oranżerii z muzyki
i szkła jest wolne miejsce
siadam przy stoliku
tak, proszę, herbatę
z mlekiem, bez cukru
zawsze piję bez, potem
spoglądam przez ramię
na ogród po deszczu
zamęt migdałowców
na pierwszym planie
ściana forsycji w tle
i piszę krótki list
że jednak nie przyjdę
mimo wszystko
nie, nie czekaj na mnie
w Kew Gardens wiosną

Powrót na Krete, gdzie nigdy nie byłam

Pamięć nie zawsze zawodzi
choć nie zawsze wiem, co porabia –
więc najpierw długo, długo nic
a potem nagle wbrew memu rozkazowi
pewnego dnia tu, w tym pokoju się zjawia
jak jakaś mara z antycznej tragedii
albo sen błękitny i prawdziwie złoty
i już jest – siada sobie przy moim stole
i zaczyna rozsnuwać te swoje przędze
pomieszane w czasie, wyrwane z kontekstu
dźwięki fortepianu sprzed tylu lat
które pamiętam aż do zdziwienia
że to wszystko było, że ja byłam
i ona, moja pamięć, wraz ze mną

Białe noce w Oslo

Jem i śpię – zwykła codzienność
bez podszewki z tęsknoty
czasem tylko, tylko czasem
dodam zielone zakłęcie, kilka słów
o tym, jak lśniący jest fiolet bakłażana
o tym, jak biała może być noc
i już nie jem prosto i zwyczajnie
żyję w słowach, w palecie kolorów
ukryta za firanką pejzażu ze snu

Polewam wiosnę roztopionym
masłem jak świeże szparagi
lato pod beszamelem zapiekam
tymianek dorzuciwszy i rozmaryn
jesień całą w złotych renklodach
z cynamonem i goździkiem
podaję ci na srebrnej tacy
karmin wina podziwiam
w płomieniu grudniowej świecy

i mam o czym śnić

Portret Christiny

Macki mojego wewnętrznego oka
są dziwnie długie i splątane
sięgają daleko, by dotknąć białej wydmy
którą z natury malował Andrew Wyeth
gdzieś w szczerym polu jego świata
kaleczę palce o ostre włókna siwych traw
spoglądam na smugi farby na policzku starej kobiety

policzek to takie młode słowo, nie pasuje
do odchodzenia, chyba że płynie po nim łza

Koronki z Brugii

Poprzez siateczkę z kremowych nitek
wystukanych drewnianymi klockami
na klawiaturze batystu i płótna
widzę płaski świat, który zaczyna się i kończy
nisko przy ziemi, na linii horyzontu
która też jest płaska i na dodatek szara
kremowe koronki z wyprawy ślubnej mojej babki
nie leżą już ani w skrzyni, ani w komodzie
została tylko stara fotografia

O tej porze roku w Brugii pewnie pada śnieg
i pewnie jest śnieżnobiały jak zawilec
a nie kremowy jak stare koronki
ani jak horyzont szary

Wszystko to dzięki migdałowej mgle
która o świcie wychodzi z morza na brzeg
i wędruje wąskimi uliczkami Brugii

Z Mahlerem w Genewie

Ptaki godzin przysiadły bezszelestnie
na połamanych gałęziach czasu
śnieg po kryjomu otwiera skrzynię gwiazdnego pyłu
suchym szelestem, niemym cieniem płatków
dotyka mego serca, które z zimna zapada w milczenie

Napięty jak struna błękit jeziora bez brzegów
przenika moje zamknięte powieki północnym wiatrem
jest obojętny jak stal, strumień szkła i kamień
woda dusi się bez dostępu powietrza
oszalałe ryby nie mogą wydać z siebie nawet szeptu

Genewa spogląda z wyższością
na samotną, czarną postać, która
stoi wsłuchana w martwą muzykę zimy

Kleinmeister z Maulbronn

Urodził się z nasienia ojca
z łona matki
z rąk akuszerki
a Bóg dał mu życie

Zjawił się niespodzianie
po ziemi rozejrzał ciekawie
zaczerpnął powietrza i pewnego dnia
ruszył gdzie oczy poniosą w świat

Oddychał kurzem polnej drogi
powietrzem się żywił i śpiewem słowika
deszczem zmywał zmęczenie młodego ciała
cienie dnia i nocy za pazuchą garściami upychał

Nie ujrzał nigdy anioła pozłocistego
nie zabił włócznią płomienistego smoka
ni serca księżniczki nadobnej, łagodnej
w turnieju rycerskim nie zdobył

Ledwie traw, ledwie kłosów drzenie
ledwie taniec gwiazd, ptasiego pióra lot
i ślad stopy na drodze pośród letnich łąk
od zatury przemijania spojrzeniem uchronił

Wracały do niego ciepłym wiatrem
wracały do niego zwinnym chartem
wracały chmurą burzową na deszcz
po płótnie płynąc tęczą wspomnienia i łzą

małe życie, małe malarstwo
mały mistrz

Podróż do Krakowa

Ł.O.R. Łaskawie Odebrać Raczy
minionej epoki zapomniany gest
na kopercie listu dzisiejszego mieszczanina
który jest już tylko obywatelem w szarej klatce
rzuconej na drugi koniec jego świata
który pamięta, jak było za nie jego czasów
jak było za czasów koronek i sztywnych kołnierzyków
przed potopem śmierci przed zalewem monotonii

A dziś ledwie trzy litery Łaskawie Odebrać Raczy
może jeszcze kilka, lecz nie cały alfabet
z całą pewnością – niecały pokruszony i kulawy
drobne okruchy, lecz jakże kojące
niczym plaster gorczyczny na łamanie w kościach
kawka o jedenastej herbatka o piątej
stolik pana mecenasa u Noworola
i srebrna zastawa pani sędziny
z herbami po bardzo starych przodkach

Dzwony w stu kościołach biją chórem
jakby się zmówiły, szary trzepot uderza
boleśnie o brzeg dymiącej chmury
wzlatując ponad śniedź, która dawniej była zielona
a dziś może być już tylko szara
jak gołębie pióro jak cień dzwonu
jak urzędowa koperta
z adresem pisanym na maszynie
bez owych trzech liter
z innymi literami w zamian –

Katedra tęsknoty do Hiszpanii

Na siwych włosach smutku
dotarł do mnie koń bez jeźdźca
w słońcu spalonym na popiół
śnieżne prześcieradła łopoczą jak żagle
doczekawszy nadejścia czarnej nocy
gliniany kogucik pieje do księżyca
swą małą zieloną piosenkę
przecucie śmierci zapisane przeznaczeniem
drży spływając ku falom strumienia
w zastygłej kropli soku z granatów

Biegnę śladem twojego życia
w milczeniu odejścia szukam słów
które przemówią, by wskazać mi drogę
wychodzę na spotkanie
białym wzgórzom Andaluzji, witam
winnice, spadające złotym kielichem
na dno chłodnej doliny
ukryte na zawsze w cieniu czasu
w cienistym wachlarzu drzewa oliwnego
dostrzegam czerwone korale obietnicy
i błękitnawy połysk sztyletu zdrady

Na wieżach katedry i tęsknoty
co wbite w niebo jak nóż, jak dwa noże
wiatr zawodzi swoją smutną pieśń
Cyganowi jego pieśni odebrać nie może

Na harfie mostu ponad srebrną rybą rzeki
na mostu wielostrunnej harfie pod namiotem nieba
wiatr śpiewa kasydę ciemnych gołębi
kasydę gołębi ze snów i kamienia

Ucieczka w głąb rzeczy

Muszę stanąć na krawędzi twego cienia
ściany świata odepchnąć z całej siły na boki
wybacz, chcę spojrzeć na pestkę ukrytą w jabłku
by zobaczyć zapach owocu w jego istocie

Muszę uciec z dusznej sali na pole
zostawić tłum zanurzony w studni hałasu
jak inaczej schwytać ziarno białej chwili
w moje sidła do chwytania gotowe

U Rossiniego w ...na kolacji

W uwerturze kuchennego stołu
wody nalewanej z glinianego dzbana
w symfonii kielbas, pasztetu i czarnej trufli
pławi się stary, niemy Mistrz Rossini
jak w morzu solidnego rosołu
który, wedle przepisu, winien unosić się
na skrzydle pora i marchewki
z goździkiem wbitym w samo serce cebuli

...już drżą kuranty kryształowych kielichów

Przezroczyste płyty parmeńskiej szynki
i tłuste oko włoskiego salcesonu odbędą tego wieczoru
zwycięską wędrówkę ludów na salony
po nich przyjdzie w końcu czas występu solo
i oklasków dla tajemnych sztuczek sztuki mięsa
co skryta pod pierzyną (w śnieżnej zaspie?) chrzanu
wdzięczna niczym divina primadonna
spocznie na półmisku z sewrskiej porcelany

...Cyrulik niechże już wraca do Sewilli
zaraz zaczną schodzić się goście

Pora deserów przypłynie w menueta rytmie:
z piekieł pieca wyłoni się lekkie złoto sufletu
wywołując rumieniec młodej pasterki niewinnej
Spójrzcie! Płótno wielkiego Malarza
zaświecają plony sadów: gorące sopte winogron
kuliste formy brzoskwiń i gruszek, i cytryny słońce

Cisza... Maestro podnosi batutę

Na drodze z Weimaru do Getyngi

Miasto jest jeszcze mokre od wielkiego deszczu
od deszczu nocy, którego krople srebrne jak gołębie jaja
obmyły dachy Getyngi i place Weimaru

...chcę usłyszeć głos rozsądku starego Wertera
który przeżył w cieniu katedry chłodne lata spokoju –

Niebo splukało nieme ulice z kurzu przemijania
z kurzu, którego moc na strzępy rwie mury, księgi, liście
owoce zakurzonych drzew już nigdy nie wydadzą nasienia

...chcę usłyszeć senny śpiew sędziwego Fausta
który ślubował swemu życiu, że nigdy go nie rzuci –

Pokolenia wchodzą i wychodzą
ciągnąc za sobą stulecia dzień za dniem
ustawię na kominku dzban pełen słoneczników

a potem wyjdę drogą na spotkanie

Grand Hotel w Sopocie

Spóźniona, jak zawsze, staję w progu
widzę morze, tak, to pokój z widokiem
to na pewno ten pokój sprzed wielu lat
choć nigdy nie byłam tu przedtem
a ty nie wróciłeś nigdy potem
co miało być, stało się, ale tylko we mnie
dodało soli do łez, a życiu dodało cienia
dziś mój cień u stóp jak wierny pies leży
słucham wiatru od morza, słyszę: przyjdiesz?
lecz tego głosu teraz już nawet we mnie nie ma
tak miało być, że nie było, patrz, chmurzy się
już jesień – idzie na sztorm i niepogodę

Góra tygrysa

Jak okiem sięgnąć...

Nie wiem, gdzie spojrzeć
gdzie patrzeć mam.

...u stóp góry w wiosennej mgle

Staję u podnóża skał.
Nie widzę nic. Mgła.

...rzeka Mina-se.

Płynę na fali minut
z prądem. Niewidoma.

Czemuż kiedyś myślano...

Noc to czy dzień? Próbuję
wyczuć. Dotknąć dna.

... że wieczory jesienią najpiękniejsze?

Słyszę, rzeka śpiewa.

Pożegnanie lata w G.

Od rana deszcz wziął się
za porządki na mokro
zmywa wyboiste drogi
stromizny dachów odkurza
zastania okna ścianą wody

ostatnia pajęczyna lata
skazana na zagładę
bez winy
bez zasługi
za chwilę opadnie
na trawnik w parku
nie, już nic jej nie uchroni
od powodzi
odmiany losu
przeprowadzki
do innego stanu świadomości

stuletni pająk – rybak
na powietrznym morzu
po raz kolejny
zgodził się na przemijanie
jako gwarancję nieśmiertelności

Paryż o zmierzchu

Zapach fioletu
kwiat szalwii
płynie miodem
ku mojej pamięci

kieliszek nasturcji
i młodego wina
wpisują się pękiem aromatu
w letni wieczór

w cieniu pół roku
w mroku nocy
w pamięci tego, co było
moje ciało odpoczywa

kwiat szalwii

Axis Europae

ukryta w cieniu bez cienia
z lisią czapą chmur na szczycie

wrośnięta korzeniami
w bruk Placu Marsowego

srebrna struna stali
wyprężona, napięta i drżąca

czeka

Tour de force

mówi Monsieur E.:

„Panie, panowie
oto zbudowałem wieżę
pytacie, czy było to trudne zadanie
odpowiem: i tak, i nie
pewnego dnia spojrzałem przez okno –
w zamglonym ogrodzie
naga płatanina bezlistnych gałęzi
rusztowaniem wznosiła się do nieba
w kącie parapetu pajak zasypany gradem kropli
przegrywał bitwę o swoją sieć głodu i tęsknoty
koronka światła i cienia kreśliła matematyczne wzory
na ścianie mojego gabinetu, na portretach przodków
skrzypnęły drzwi – pomyślałem: wilgoć, cień, jesień –
stara Marta wniosła miskę orzechów włoskich
zwarłych jak pięść, twardych jak żelazo
i pomyślałem: chcę mieć prawo do perspektywy
czystej jak oko dnia, mocnej jak oko cyklonu
i zobaczyłem: oto geometria jesiennego deszczu
samotną strzałą wbita w powalę chmur

i zbudowałem: oto wyrosła wieża
struktura stalowego kryształu
bez mgły, bez cienia, bez jesieni
moja wieża, wieża niczyja

Śmierć greckiego listonosza

Jakie to zabawne
to całe nazywanie muzyki
mówią F-dur
a widzą światło latarni
wykąpane w kałuży
mówią cis-moll
a myślą
wczoraj umarł listonosz
ogród paruje po deszczu
dziewczyna stoi
oparta o pień oliwki
i płacze.

Bezdzwięcznie. Bezgłośnie.
Bez-muzycznie.
Cicho.

Torre è espada

Chcę być twoim więźniem
wieżo miecza!
skazanym na karę nagrodę
strzało milczenia!
oplątany łańcuchami
wieżo bez ciała!
twoich żelaznych żył
szyjo żyrafy!
wystawionym na pożarcie
wieżo, wieżo, wieżo!

Ptaki małego lotu

wróble szarego drżenia
kapią się w kałuży kurzu
pod samotną wieżą
pośrodku mojego świata

patrzę na sójki, bezwolne kobiety
w kolorowych piórkach –
ich walizy już nadano na bagaż
one jednak zostaną w domu

.....

pył małych słów opada popiołem
na kartkę papieru:
miały opisać wielkość uczuć
sceny powitań i pożegnań

pozostał popiół i pył
szary lot donikąd

Przebudzenie

po kamykach snu
wychodzę na brzeg
rzeczywistości
białe oczekiwanie
chrzęści jeszcze
pod nogami
powoli budzę się
w szarość dnia
żonkil pogody
usycha bez wody

(deszcz padał
tylko
pod powiekami)

zbieram
rozsypane po podłodze
gwiazdy
komety
gwiazdy
kawałki rozbitego szkła
pulsujące jak minuty
które mnie dzielą
od spotkania
z nocą

Winterreise

droga
popycha mnie przed sobą
kołysząc unosi w sobie
uśpioną
w dymie, w białym kurzu
koła pociągu dudnią
przestaję być tym
kim byłam
znikam w bieli, mgła
połyka mroźny świat
na moich oczach

Przedwiośnie

tego roku
śnieg namyślał się
zbyt długo
i teraz
białe płatki
opadają spóźnione
na ciepłą ziemię
moszcząc sobie
pomiędzy
wiotkimi pędami
młodej trawy
ostatnie posłanie

Migrena

wiatr
pulsuje bólem
samotne drzewo
rodzi krzyż
czarka z chińskiej porcelany
wypada z drżącej ręki –

cichy jęk
na chłodnych kaflach posadzki

Japońska akwarela

obraz za mgłą mokrej szyby
tramwaj na pustej ulicy głucho dzwoni
znaki zapytania dygoczą z zimna
zwinięte w kłębek na słomiance
pod moimi drzwiami –

nadzieja jak drzewko dzikiej wiśni
na papierze ryżowym –

Virga – suchy deszcz

deszczu naznaczony klątwą czasu
który nigdy nie masz się dokonać
nim dotkniesz ziemi spękanej
nim z wiosną pędom młodej trawy
soki początku dasz i drogę wzrostu
bezpłodny odchodzisz na powrót do nieba

ogród umiera bez wody
jesteś moim deszczem majowym
ja jestem twoją ziemią jałową

biegłeś obietnicą ku mnie, nadzieją
lecz jak ulewa, co z życiem uszła
swego jedyne go przeznaczenia
elipsą powietrza ulotną, lotną parą
powróciłeś, deszczu, nie-deszczu
do domu w chmurze wysokiej

umiera ogród bez wody
miałeś być moim deszczem majowym
a ja rajskim ogrodem twoim

wołam cię w modlitwie, przyzywam
chwytną kroplę za skrzydło z kamienia –
czekałam tyle i wciąż czekam
jeszcze widzę twój lot ku mnie
trzymam w dłoniach pusty obraz
virga – suchy deszcz niespełnienia

i stałam się deszczem, a ty moją ziemią
i jestem jak ten martwy ptak
jak sucha kropla, która cię nigdy nie napoi

Dla potomnych

małe zdarzenia małych ludzi
i wielkie czyny wielkich bohaterów
i uczynki mizerne biedaków z przedmieścia
i perły czynów miłosiernych sióstr pokornych
w codziennej posłudze dla ich pokornych braci

zapisano, skatalogowano
ułożono w kartotekach według alfabetu
chłodne ostrze noża do papieru
rozcina karty księgi
która wymierza sprawiedliwość słowami

Alfabet Braille'a

Rozumiem to zamykanie oczu
na dzień i noc, i na zgiełk świata,
to dotykanie powierzchni rzeczy po omacku
to ślepe czytanie palcami wyobraźni w głąb.

Rozumiem to poszukiwanie, to dziwne czekanie
na cud olśnienia, poznania cud, na okrzyk: widzę ląd!
Którego nie znajdziesz wśród żywych ani tu, ani teraz
bo jest gdzieś, może jest, gdzie nas nigdy nie ma.

Rozumiem to wieczne dążenie za horyzont
w głąb ziemi, co cieniem ucieka do nieba.
Poznałam tę drogę w głębie oceanu,
ku sercu wulkanów, gdzie tylko lawa – i ja.

Wiem, że pewnego dnia odnajdę mapę.
Wyruszę w drogę jak ślepiec, nie patrząc
lecz widząc wszystko, czego oczy zobaczyć nie mogą.
Ucieknę z więzienia przestrzeni i czasu. Ucieknę.

Beatus est

niech będą przeklęte
wszystkie członki ich ciała

błogosławione

niech będą przeklęte
ich domy, i wejścia, i wyjścia

błogosławione

i wszystkie owoce ich pól
w spichlerzach przeklęte niech będą

błogosławione po trzykroć

potępieni wraz z szatanem
i upadłymi aniołami bez skrzydeł

w ogniu wieczystym

błogosławieni niech będą
na wieki amen

taniec na cienkiej linii

Rafael pisze wiersz...

Chłodna mięta samotności.
Morze chłodnej tęsknoty.

Samotny chłód. Morze.

Słona woń mięty.

Federico Garcia śpiewa sonet o miłości...

Miłości ciemna niczym płomień nocy.
Płomieniu serca, co palisz jak pustynia.

Rzeka gwiazd płynie u twoich stóp, lecz ty –
ty jej nie widzisz, idąc mleczną drogą nieba.

Don Pablo tańczy argentyńskie tango...

Fale mojej muzyki rozbijają się
o wysokie skały twojej ojczyzny.

Tylko taniec może je połączyć –
splęść jak dwa ciała.

Krzysztof Kolumb każe podnieść żagle...

W pogoni za cięciwą horyzontu
staję się więźniem wolnych przestrzeni.

Dal trzyma mnie na wyciągnięcie ręki.

Przysięgam, pewnego dnia złowię uciekający świat.

Abelard samotny rozpacza...

Nić, więź, miłość płynęły w żyłach
jak życie, jak wino – krew.

Trzciny zaplątane w wiatr nienawiści.

Bez Heloizy – ból i śmierć.

Miss Jane spogląda przez okno...

Z daleka od zgiełku, od życia z dala
oddzielona matową szybą od ogrodu

trzymam małą salamandrę w dłoni. Wciąż czekamy

na pocałunek księcia. Dzwonki ciszy milczą.

Belles Infidèles¹ **zdradzają piękną sawantkę**

Powiedz prawdę, mój rozsądny panie,
powiem, ale tylko od początku:

na początku było słowo i ono prawdę opowie

za mnie.

---

¹ *(franc.) Tak naprawdę piękne zdrajczynie to niewierne przekłady literackie, w których tłumacz stara się ulepszyć i upiększyć styl autora.*

Signor Gioacchino parzy kawę...

Brunatne ziarna chrzęszczą w młynku
niczym ćwierénuty w tonacji C-dur.

Kochałem cię, muzyko, kiedy grałaś we mnie.

Powoli umieram w świecie bez smaku i zapachu.

Isadora tańczy dla Sergiusza...

Chcę twojej mgły, co od mleka bielsza.
Chcę być żółtym żaglem w twojej łodzi.

Nie dawaj mi kwiatu jabłoni. Ani łyż –
moja o tysiąc mórz głębsza.

Virginia idzie nad rzekę...

Zimowy dzień i rzeka utkane z lepkiej mgły.
Tak trudno powiedzieć słowo, które nie zrani.

Jeszcze trudniej – wszystkie słowa pozostałe.

Rzeko, przyjaciółko moja, dlaczego milczysz?

Rachmaninow opuszcza Rosję...

Sople traw skamieniałych. Kryształki wody bez nurtu.
Skulone kuropatwy zimna – nic mnie nie ogrzeje.

Istnieć w nieistnieniu. Czekać nie oczekując niczego.

Muzyka. Muzyka. Muzyka. Przychodzi do mnie z oddali.

Prévert kupuje suknię dla żony...

Chcę. Nie, nie wiem. Tak, bardzo chcę.
Czy bardzo. Czy chcę. Chyba nie.

A jednak. Białą czy srebrną.
Białą? Srebrną? Tę zieloną w groszki!

Dla ciebie, miłości moja.

Picasso wchodzi w okres błękitny...

Pewnej nocy przyśniła mi się
wędrowka przez senne dżungle morza –

O świcie dotknął palety pędzlem bobrowym.

I pieśń nad pieśniami w błękicie zaśpiewał.

Luciano bierze do ręki białą chustkę...

W amfiteatrze kosmosu pod śnieżnym sztandarem płynie głos potężny jak niedzielne dzwony u Świętego Piotra.

Aria. W samo południe strzała dźwięku oślepi cień. Urbi et orbi.

Przyzywam anioły. Oddajcie mi skrzydła. I stała się jasność.

Pan K. puszcza w ruch axis mundi...

Oto ja jestem wrzcionem czasu
sam sobie sterem, mapą, korzeniem.

Futerałem na rzekę krwi, kolebką śmierci.

Ecce homo – samotny derwisz.

Monsieur Eiffel gubi parasol...

W zamglonym powietrzu poranka
deszcz wycina z papieru bezbronne figurki.

Jedna z postaci przystaje zdziwiona:

w środku miasta wyrosła wieża z drucików.

z nieznajomą w podróży

Mamie

* * *

moje wiersze są o niczym
nie mówią prawdy

moje wiersze milczą o mnie
nie mogą mówić za mnie

nie znam prawdy
którą mogłyby powiedzieć

moje wiersze

List do A. T.

w pół drogi okazało się
że to początek
a teraz nie wiem
już nie wiem
nie wiem
jeszcze

może kiedyś
może

Piąta rocznica

umarłaś
i odtąd muszę
stać na własnych nogach
iść o własnych siłach

nie sypiam dobrze
we śnie
uczę się latać

Engram

w dzieciństwie nie poznałam
alfabetu wydarzeń w czasie przeszłym

dlatego nie potrafię nadać imion
moim nieznanym przodkom

dlatego nie mogę zobaczyć świata
który zabrało mi zakłęcie Historii

próbuję nanieść współrzędne
na mapę umarłego czasu

ale nawet czas nazwany
nie stanie się częścią ciała które śni

po raz pierwszy i tylko raz

modlitwa za zmarłych
milczy kamieniem na moich wargach

we wszystkich językach świata

Nauka czytania

uczę się z książek
na pamięć
literka po literce
błękitnej żyłki na dłoni prababki
tubalnego głosu pradziadka
i panińskiego rumieńca
na policzkach niezamężnej
siostry męża mojej matki

placzę nad tym, co straciłam

Rana

drzazga słowa
tkwi płytko pod skórą lęku

drzazga lęku
utkwiała głęboko pod skórą imienia

na pogotowiu wypełniam skomplikowane
rubryki data płeć imiona rodziców

skaleczona ręka krwawi

Genealogia milczenia

z ciemnych podwórek bez adresu
wychodzą ku mnie kuzynki i dalekie krewne
które żyły w nie mojej przeszłości

pukają bezgłośnym szyfrem
(klucz został pod wycieraczką)
próbuję zacząć od zamkniętych drzwi

cisza aż po horyzont
uwięziona w pustych pokojach
pokolenia Sary i Estery
pokolenia Justyny i Pauliny
pokolenia Eugenii i Ireny
pokolenia Anieli i Karoliny

może one dały mi prawo
do zaczynania od nowa
ale nie jestem pewna

i tylko cisza aż po śmierć
uwięziona w pustych pokojach

Rysopis

wzrost średni
wzrok słaby
wyobrażenia ułamna

znaków szczególnych prawie brak

Życiorys

urodziłam się w domu
pełnym książek i milczenia

zasypiając słuchałam tykania zegara
i muzyki wymyślonych historii
kusząca konkluzja każe mówić
o samotności i alienacji

ale skreślałam ten truizm
chorowite dziecko
było zbyt słabe by przetrwać
gorączkę ukrytej prawdy

Niedokończone opowiadanie

od lat piszę to zdanie
które ktoś przede mną
zaczął w ciemnym pokoju

stawiam przecinek
w miejscu na które nie mam
zgody pokoleń

wybieram czas terażniejszy
z braku innej możliwości

Matka i córka

Ewie

wina za grzech niepopelniony
pokuta za winę
nie moją nie twoją
cierpimy za to kim nie byłaś
a ja nigdy nie będę
i tak siedzimy w milczeniu
obok siebie
w pokoju z oknem
na inne światy
krew z krwi

Pustynia

w mrocznym gaju
siwe węzły oliwnego drzewa zastępują mi drogę

wierzę naiwnie jak dziecko które boi się
bajek o złych czarownicach
że wystarczy zmienić się w wiewiórkę
by jednym skokiem znaleźć się w jasno oświetlonym pokoju

zamykam oczy szukam obrazów
w wirowaniu płatków miki w zapachu mirtów

nie wiem dlaczego boję się wróżek
i przepowiedni sprzed dwóch tysięcy lat
która spełni się nie spełni
za górami za lasami może nie tutaj

zastępuję drogę rudostrunnym cedrom
szukam w sobie pustyni

Cechy dziedziczne

po matce odziedziczyłam
bezsenność długą jak noc

w czuwaniu minut
staję się czekaniem
obracam w palcach
czarne gwiazdy godzin

wstaje ptasi świt

Zaklęty krąg

świat oglądany przez lupę
daje cię szansy na to
że precyzja obserwacji
uciszy mój lęk przed niewiadomym

poza granice własnego życia
wystawiam rzeczy bez imienia
i sprzęty pordzewiałe z niepokoju
na wszelki wypadek każę milczeć słowom

w środku rozrasta się pustka

Pęknięcie

w wąskiej szczelinie
pomiędzy
rozmawiam o pogodzie

widzę to wyraźnie
w promieniu światła
które pada zza szczeliny

tnie jak nóż oślepia

pomiędzy słowami pogodnymi
słyszę odliczanie minut
które umierają we mnie

rozgrzeszone z kłamstwa
nierozgrzeszone z niewiedzy

Dziewczynka z fotografii

uśmiech na życzenie pana fotografa
warkoczyki z zieloną kokardą
gra w klasy wołanie lata za oknem

wracają na komendę snu

pod lipą za furtką na chodniku
w domu ze szkoły na niedzielę
zapach plaży meduzy opalonego ciała

nie znam jej nie pamiętam to nie ja

?

słowa
coraz mniejsze
i krótsze
układają się
w znak zapytania
w odpowiedź
nie wiem

Matka Polka

mężczyźni w mojej rodzinie
szli na wojnę której nie znali

wracali z wojny
której na zawsze się bali

śnili o wojnie
której nigdy nie chcieli

i szli na wojnę
znowu

kobiety w mojej rodzinie
płakały z bólu rodząc żołnierzy

A potem już nigdy

budzę się
w zagłębieniu nocy
po wewnętrznej stronie skóry
sama ze sobą
skąpana we krwi
przez chwilę

na chwilę

dla nikogo

Przejście dla pieszych

między latami poszukiwań
a tą sekundą kiedy znajdę
nie tracę czasu
pytam przechodniów na ulicy
nie słuchają nie patrzą
mijają mnie w milczeniu
przyglądam się ślepcowi
jak maca białą laską krawężnik
by przejść na drugą stronę –
jemu udaje się bez pytań

Gra

ciepło zimno
tak
fałsz prawda
nie
pod palcami niewiedzy
czy
próbuję na oślepa
aż
zapala się czerwona lampka

Podróż z nieznajomą

jeśli pozwolisz
na przemijanie
odejdiesz odejść
miniemy się po drodze
jak dwoje obcych ludzi

jeśli pozwolisz na milczenie

Portret w czerwieni

zastygam pod kloszem
nieruchomieję pod dotykiem
twojego spojrzenia
cement wiąże spoiny
biegnę przed siebie
za mną krzyk
odłamki szkła
ranią mi bosa stopy

Bez śladu

palę pamiętniki świadków wydarzeń
zostaje tylko muzeum poety w romantycznym parku
i droga do W. i powrót z białej wyspy
stany ducha i zmiany pogody
w opisie nabierają pozorów dziania się
słowa odarte z akcji i fabuły
ustawiają się w bezpieczne szeregi
długie szeregi bezdomnych cieni
nawet bohaterowie moich snów
występują pod zmienionym nazwiskiem
dla większej pewności siebie
uśmiecham się do znikających śladów
o których milczeć będą akta i kartoteki
a i ja wkrótce zapomnę na wieczne nigdy

Lekcja umierania

chodzę regularnie na pogrzeby
uczę się jak trzeba
leżeć spokojnie i godnie
przyjmować kwiaty wielkich słów
rozpaczy i pożegnań
ćwiczę codziennie
aż wyuczę się na pamięć
jak to jest nie być

zaczęłam wcześniej
jeszcze w przedszkolu
od pogrzebu szmacianej lalki

to była moja pierwsza lekcja życia

Opuszczony dom

dla Rubena Palmy

rachunki za dzierżawę gruntu
z początku zaprzeszłego wieku
wysypują się z szuflady pożółkłym szelestem
wśród nich pocztówka z chilijskim znaczkiem
pozdrowienia od pamiętajcie wasz Raul
w doniczce na parapecie okna
przez które od dwustu lat nikt nie wyglądał
stoi zeschnięta na proch pelargonia
w kącie na podłodze wciąż leży
gwizdek wystrugany z kawałka jesionu
na stole widzę drewnianą łyżkę
nawet nie zdążyli jej umyć odłożyć na miejsce
w pośpiechu odejścia na zawsze
dwieście lat temu powiedzieli
że wrócą na pewno
klucz zostawili u sąsiadów

Koniec drogi

wyschnięte koryto rzeki
pustynia stała się morzem

i poszedł człowiek do swego boga

droga wyciosana we mgle
ginie z tęsknoty za dala

Dojrzewanie

wrastam
ze słów marzeń duszy
staję się krwią i kością
nabieram ciała
czuję to przez skórę

Coraz mniej nieznajoma

Gdy przed wieloma laty, w latach siedemdziesiątych, jeszcze w okresie studiów w Uniwersytecie Gdańskim spotkałem Katarzynę Bogucką-Krenz (wtedy tylko Bogucką) było dla mnie oczywistością, że pisze... Tak się mówiło pomiędzy polonistyczną bracią: „pisze” nie określając co, wiersze, prozę, dramaty czy inne np. dziennikarskie formy. Pisanie było czymś naturalnym, oczekiwanym i pożądanym. Ale tylko nieliczni odważali się na publikację, życie przez teksty i wejście w grę literacką. A jednak, pomimo że spotykałem Katarzynę wielokrotnie, nigdy nie pokazała mi żadnych swoich wierszy. Szanowałem jej prywatność pisania i ani przez chwilę nie wątpiłem, że jest autorką tekstów trzymanyh w szufladzie. Tak było aż do dzisiaj, do wydania tej książki.

A jednak to niecała prawda.

Był moment, gdy pomiędzy nami przebiegła iskra słowa pisanego.

Rok 1988. Przygotowuję do druku zbiór wierszy *Pułapka*. Spotykam się z Katarzyną i wiem, że muszę jej pokazać tytułowy wiersz. W zamian otrzymuję jej tekst. Można go przeczytać pod tytułem *Fragment listu (od)*. Czy to był debiut poetycki Katarzyny? Nie wiem. Nie chcę pytać. Ale jest jeszcze coś, co muszę przypomnieć. Katarzyna przygotowała wówczas projekt plastyczny mojej książki. Jakże charakterystyczny i przewrotny obrazek: spalona firanka wisząca po drugiej stronie okna. Po latach wypada przyznać, że jedną z ukrytych bohaterek *Pułapki* była ona, ta bohaterka, która zmuszała do myślenia o związkach sentymentalnych głębiej niż na poziomie schematycznych uogólnień.

Ten epizod, przecież nie jedyny w naszej długiej znajomości, był jednak proroczy. W jakimś sensie, to co wtedy powiedziała w swoim tekście, realizowała przez następne lata. Pilnowała porządku w swojej pułapce. A gdy przychodziła wiosna odmalowywała pręty swojej klatki i pamiętała, co powiedziała:

„(...) w kwestii klatki. Nie chodzi o fakt jej istnienia. Ostatecznie wolność nie jest niczym innym jak dobrowolną zgodą na przebywanie w jakiejś tam niewoli”. Jednocześnie rozwijała swoje akwarelowe malarstwo i coraz więcej pisała. Coraz częściej stawała się *nieznajomą w podróży*.

To wielka radość, gdy do wydawcy przychodzi tzw. nieznany a dojrzały twórczo autor. Nawet gdy jest to osoba, którą całe życie podejrzewało się o skryte pisanie poezji. A szczególnie wtedy, gdy jest to osoba o wspaniałych przymiotach duchowych. Taka jest Katarzyna Bogucka-Krenz. Ktoś, kto zawsze był mi bliski i jednocześnie całkowicie nieznajomy. Widzę to jasno w trakcie lektury wierszy. Tyle że im dokładniej te wiersze czytam, tym mniej nieznajomą wydaje mi się autorka.

Zbigniew Joachimiak

Spis treści

MUZYKA GODZIN I POŻEGNAŃ

Życie tylko moje
Maski
Taniec na linie
Genealogia
Spojrzenie
Stara recepta
Widok z kuchennego okna
W poczekalni
Trawy na wydmach
Noce i dni
Przygoda
Dzień w...
* * * (*próbuję zasnąć...*)
* * * (*oddycham miarowo...*)
Futerały
W kinie
Jeszcze o odchodzeniu
Perspektywa

CISZA U PODNÓŻA GÓRY

Pożar
Koniec lata
Nie oglądaj się teraz
Siostry
Kartoteka
Śmiech Sary
* * * (*Po przebrzmiałym bólu...*)
Śniadanie
Mimikra
Suita na jeden głos
Ostatnia rozmowa
Oni
Rzeźbiarz
Rocznica

24 PODRÓŻE Z ŻYCIA KOBIECY

Z wizytą u pewnego filozofa w Królewcu
Noc w Berlinie
Proust

Kawa po wiedeńsku
Zima na wsi
Sen o Florencji
Dworzec w Nowym Jorku
Spacer w Kew Gardens na wiosnę
Pełnia w górach Harzu
Powrót na Krete, gdzie nigdy nie byłam
Białe noce w Oslo
Portret Christiny
Koronki z Brugii
Z Mahlerem w Genewie
Kleinmeister z Maulbronn
Podróż do Krakowa
Katedra tęsknoty do Hiszpanii
Ucieczka w głąb rzeczy
U Rossiniego w... na kolacji
Na drodze z Weimaru do Getyngi
Grand Hotel w Sopocie
Góra tygrysa
Pożegnanie lata w G.
Paryż o zmierzchu

KWIAT SZALWII

Axis Europae
Tour de force
Śmierć greckiego listonosza
Torre è espada
Ptaki małego lotu
Przebudzenie
Winterreise
Przedwiośnie
Migrena
Japońska akwarela
Virga – suchy deszcz
Dla potomnych
Alfabet Braille'a
Beatus est

TANIEC NA CIENKIEJ LINII

Rafaël pisze wiersz...
Federico Garcia śpiewa sonet o miłości...
Don Pablo tańczy argentyńskie tango...
Krzysztof Kolumb każe podnieść żagle...
Abelard samotny rozpacza...
Miss Jane spogląda przez okno...
Belles Infidèles zdradzają piękną sawantkę

Signor Gioacchino parzy kawę...
Isadora tańczy dla Sergiusza...
Virginia idzie nad rzekę...
Rachmaninow opuszcza Rosję...
Prévert kupuje suknię dla żony...
Picasso wchodzi w okres błękitny...
Luciano bierze do ręki białą chustkę...
Pan K. puszcza w ruch axis mundi...
Monsieur Eiffel gubi parasol...

Z NIEZNAJOMĄ W PODRÓŻY

* * * (*moje wiersze są o niczym...*)

List do A.T.
Piąta rocznica
Engram
Nauka czytania
Rana
Genealogia milczenia
Rysopis
Życiorys
Niedokończone opowiadanie
Matka i córka
Pustynia
Cechy dziedziczne
Zaklęty krąg
Pęknięcie
Dziewczynka z fotografii
?
Matka Polka
A potem już nigdy
Przejście dla pieszych
Gra
Podróż z nieznajomą
Portret w czerwieni
Bez śladu
Lekcja umierania
Opuszczony dom
Koniec drogi
Dojrzewanie

CORAZ MNIEJ NIEZNAJOMA (Zbigniew Joachimiak)

To wielka radość, gdy do wydawcy przychodzi tzw. nieznany a dojrzały twórczo autor. Nawet gdy jest to osoba, którą całe życie podejrzewało się o skryte pisanie poezji. A szczególnie wtedy, gdy jest to osoba o wspaniałych przymiotach duchowych. Taka jest Katarzyna Krenz. Ktoś, kto zawsze był mi bliski i jednocześnie całkowicie nieznajomy. Widzę to jasno w trakcie lektury wierszy. Tyle że im dokładniej te wiersze czytam, tym mniej nieznajomą wydaje mi się autorka.

Zbigniew Joachimiak

Katarzyna Krenz, urodziła się w 1953 roku w Gdańsku. Poetka, pisarka, malarka. Skończyła filologię polską na Uniwersytecie Gdańskim. Współpracowała z Polskim Radiem i gdańską TV. Swoje teksty publikowała m.in. w „Gazecie Gdańskiej”, „Tygodniku Gdańskim”, „Przełądzie Oświatowym”, „Punkcie”, w magazynie Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Literackiego „WIR” i w „Tytule”. W 1995-1996 pracowała w Gdańskim Wydawnictwie Oświatowym. W 1999 roku we Włoszech wydała tom wierszy *La Tour* (fotografie W. Korsak). Brała udział w warsztatach graficzno-literackich „InPrint” (wystawa w galerii C-21) w Weimarze. Przetłumaczyła zbiór opowiadań *Tam, gdzie wyją szakale* Amosa Oza, *Sztorm doskonały* Sebastiana Jungera, *Czarownice z Eastwick* Johna Updike’a oraz *Elegię dla Iris* Johna Bayleya. Od 1995 należy do Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Literackiego „WIR”. W 1998 roku otrzymała wyróżnienie na I Konkursie Literackim im. Stefana Flukowskiego za tom poezji *Muzyka godzin i pożegnań*.